

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám
 hová a lap szellemi részét
 illető közlemények kü-
 dendők.

—
 Kéziratok vissza nem
 adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
 könyvnyomdája, hová az
 előfizetési pénzek, a hirde-
 tések és ezeknek díjai, va-
 lamint a felszólamlások kü-
 dendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész
 évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre
 2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
 TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
 VEVERÁN ISTVÁN, VÉLI MIKSA.
 Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó-
 hivatalhoz küldendők. Nyilttér scra 1 korona.

Választásunk.

Az abonyi választó kerület, különösen Abony város kiváló jelét adta politikai érettségének e hó 2-án, midőn egyhangúlag, nagy lelkesedéssel, a szeretetnek, tisztelgetnek, ragaszkodásnak legőszintébb érzetével adta át mandátumát egy oly férfiúnak, a kiből s a kinek politikai és társadalmi működésében bő kárpoztást talál a mult vesztéségeiért és a reménynek tiszta fényét látja fölemelkedni abból a homályból, melybe azt a régi politikai és társadalmi egyenetlenkedések, bántó súrlódások és bémító küzdelmek, harcok temették el.

A mi a kereszténységnek a feltámadás ünnepe, a megváltás magasztos örök glóriája s az abba vetett hit, remény és szeretet, az lesz Abonynak az 1901. évi október másodikához füződő történelmi emléke; ebben az emlékből fog élni, a remény és siker biztos tudatában munkálkodni arra, hogy a mit egy félszázad alatt eddig elmulasztottunk, helyre hozzuk most és a közel jövőben; helyre állítjuk polgártársaink egymáshoz való bizalmát, szeretetét, a társadalmi békét és együtt érzést; a vezérlő — önzetlen — társadalmi tényezők, a vallás

és a népnevelés hivatásos öreinek és előmozdítóinak, a közigazgatás intézőinek megbecsülését és fokozzuk mindazok iránt való jóindulatainkat, a kik tehetségüknél, kiválóságüknél és hivatásüknél fogva boldogulásunk előmozdítására törekednek s önzetlenül munkálkodnak.

Emeljük föl szivünket, lelkünket ama nemes példán, melyet megválasztott nagynevű országgyűlési képviselőnk nyújt önzetlen, kitartó, megbecsülhetetlenül értékes munkálkodásával, mellyel nemcsak kerületében, de az egész országban fáradhatlanul törekszik a nemzeti érdekek, nemzeti nagy czélok előmozdítására.

Egy lomha kornak lehangyatlását, egy szebb, jobb, becsületesebb kornak ébredő hajnalát üdvözölhetjük városunk lakóinak ama fenséges tényében, mely e hó 2-án egyetértésben, együttérzésben nyilvánult.

Vajha maradandó lenne ez közöttünk, vajha mindannyiunkat az a nemes eszme vezetne, hogy kötelességeinket, ember társaink, városunk közügyei, a haza iránt pontosan, lelkiismeretesen teljesítsük, hogy minél előbb eljuthatnánk oda, a szellemi és anyagi tisztaságnak ama színvonalára, melyre Gulner Gyula, államtitkár, országgyűlési

képviselőnk, közöttünk való tartózkodása alatt ném egyszer megmutatta, kijelölte az utat.

Ha arra az útra rá nem lépünk, ha azokat a tanácsokat meg nem fogadjuk, az itt-ott elhangzott... zásokat meg nem tartjuk, ha el tévesztjük szem előtt a kijelölt irányt, akkor az az együttérzésnek, egyetértésnek, október 2-án kinyílt ritka, gyönyörű virága gyümölcstelen marad, és ennek mi magunk valljuk kárát.

Sursum corda! El a borús, sötét képekkel, a sorvasztó nehéz álmokkal, tüzzük keblünkre az öröm piros rózsáit;

Éljen Gulner Gyula államtitkár, az abonyi kerület országgyűlési képviselője.

Október 2-án, a választás napján reggel hosszú kocsisorokban érkeztek meg a vidéki választók s vonultak szállásukra, hogy 8 órára a piac téren gyülekezzenek össze, a választás megajtására.

8 órakor Lángos Kálmán, megyei főtisztviselő, választási elnök, pompás díszmagyarban lépett a szószékre s felhívta a választókat, hogy a képviselőre vonatkozó ajánlataikat fél 9 óráig adják be hozzá.

9. órakor ismét megjelent a választási elnök a szószékeken és tudomására hozta a választóknak, hogy egyetlen ajánlat érkezett be, mely szerint 10. választó polgár Gulner Gyula államtitkárt ajánlja országgyűlési képviselőül, minél fogva őt egyhangúlag megválasztott képviselőnek kijelenti.

TÁRCZA.

Az idegen szók használatáról.

Az „Abony” eredeti tárczája.

Napjainkban hetedik nagyhatalmasság gyanánt szokták emlegetni a hírlapírást. Én hajlandó lennék nyolezadiknak megtenni a divatot. Nincs az emberi életnek olyan mozzanata, olyan nyilvánulása, melyen zsarnoki hatalmával ne uralkodnék. — Nem is említve a ruházkodást, melyben szeszélyes zsarnokoskodásának meglepő gyors fordulataival uralkodik; — nem menekülhet hatása alól a szórakozás, sport, még az irodalom s művészet sem. S ha még az izlés lenne irányítója szeszélyes hullámzásainak, — megjárna; de ott van mellette, mint valami belső titkos tanácsos, a secessio, hadüzenés minden ellen, a mi szép; ez a visszafejlődött izlés.

A divat hatása alatt áll a nyelv, a társadalmi érintkezés eszköze is. Egyhangúnak, szintelennek találjuk az író nyelvezetét, ha csak tele nem rakja idegen szókkal. Szűk ismeretkörűnek tartjuk, lesajnáljuk azt a szegény ördögöt, a ki még csak is a világpolgári gondolkodás szatrájában — a nemzeti érzéssel akarná kapcsolatba hozni a nyelvet. Mert mint egyik érdemes nyelvészünk mondja, ma kevésbe veszszük, nem becsül-

juk ama szellemi örökséget, melyet őseink reánk hagytak; mi a külföldi vagyona vágyakozunk, — a külföldi szellemi életét majmoljuk; mi a parvenü önteltségével az ősek minden vimányát lenézzük és elvetjük, azt híven, hogy csupán az utánzással jobbat és egyszerűbbet fogunk alkotni. — (Jancsó B.)

De hát ez a divat! Minél több idegen szóval keveri stílusát az író, nyelvezete annál élénkebb, színesebb, annál több elismerésre talál. Hogy izléses-e, szép-e? — az mellékes: a secessio korát éljük!

De mi nem ismerjük a secessiót. — Mi, a kik a nyelvvel foglalkozunk a maga fejlődésében elítéljük azokat, kik akár hiú divat hajhászásból, pöffeszkedő tudakosságából, más nyelvek tudásával való kérkedésből, akár hanyagságból és meggondolatlanságból felesleges idegen szókkal nyomorítják nyelvünket. Mert nyomorítják, még pedig kegyetlen módon!

Az az idegen szó nem elégszik meg azzal, hogy mint jövevényt megtűrjük, hanem mindjárt családalapításhoz lát s kiszorít a használatból egy sereg tősgyökeres magyar szót, hasonlóan a gyomhoz, mely előbb csak egy szál gyökeret ver, de ha megtűrjük, tovább-tovább terjed és hatalmasodik s végre is elnyomja a nemes növényt.

Ezzel azonban nem azt mondjuk, mintha az idegen szóknak nem lenne semmi jogosultsága nyelvünkben. Idegen szók voltak, vannak és lesz-

nek is nemcsak nálunk, de más nyelvekben is. Oka egyfelől a népek egymástól elütő, különböző fejlődése, másfelől a kölcsönös érintkezés.

De míg a tudományos és műszaki irodalomban, — mint amely általános s nem egyéni, nemzeti jellegű, csaknem teljesen jogosultak, addig a költői alkotások, melyekben a gondolkodás mód s eredeti szemlélődés alapján a nemzet sajátos egyéniségének kell kidomborodni, — csak igen kevés mértékben türik meg az idegen szókat; — még ahol rövidebbnek, egyszerűbbnek látszik is az idegen szó használata, mellőzi s inkább körülírással segít magán. Csak azokat használhatja az író vagy költő, melyek már a nyelvben megvannak.

De nyelvünk — a tudományos műszókat kivéve — nem is igen szorul idegenre. — Gazdag szókielése van a különböző fogalmak elnevezésére, csak ne sajnálja az író a gondolkodást, esetleg fejtörést. Nyelvünk szegénységéről nem panaszkodhatik senki, — inkább talán a magáéről.

Hogy mely szókat tartsunk idegennek s hogy melyeket használhatunk beszédünkben és írásunkban, erre nézve nyelvérzékünk igazít el bennünket. — Amely szót, az egész nemzet vagy egy nyelvjárás terület magáénak érez, — nem eshetik kifogás alá, bátran használható, mivel meghonosodott szó; de idegen s feltétlenül kerülendő az olyan szó, melyet idegennek érzünk s a melyre eredeti jó magyar kifejezésünk van is.

A megválasztott képviselőért három fogaton ment a küldöttség, ki Kostyán József pártelnökkel egy fogaton érkezett meg lelkes éljenzések között.

Lángos választási elnök igen szép beszéd kíséretében adta át a kerület mandátumát, mire képviselőnk a szószekre lépett, és hálás szívvél köszönte meg választói bizalmát, mely háromszor nyilvánult meg öt év alatt, de oly impozánsan nem még, mint most. Nem tudja, mivel érdemelte meg e kitüntető bizalmat; fél, hogy tehetsége gyöngye, hatásköre kicsiny, hogy ezt meghálálja, fél, hogy nem bírja, nem tudja kiérdemelni, mint a hogy szeretné. A közpályán olyan eszközt soha sem használt, mely mások érdekeinek sérelmére lett volna.

Fehér mandátumot kapott, mert van piros is, melyhez vér tapad, van fekete is, mely korrump erkölcselen eszközökkel szereztetett, de ez a mandátum hófehéren jött kezébe, melyhez semmi folt, piszok nem tapad.

Erre büszke ő, de büszkék lehetnek választói is, kiknek alkotmányos érzete előtt porig hajol le, a kik megértették a kor szavát és alkotmányos tiszta eszközökkel éltek alkotmányos jogaikkal.

Tudja, hogy nem minden választó van az ő pártján, meghajtja azok előtt is zászlóját, mert bár voltak, a kik mást akartak képviselőül, de a vezetők többre becsülték a kerület békéjét, mint-hogy azt megzavarni akarták volna.

Ez a választás becsületes, hazafias választóknak elismerése egy oly pályatársuk iránt, kinek nem volt egyéb hivatása, mint annak becsülettel megfelelni.

Köszöni az elnököknek, jegyzőknek, közreműködéseiket, a hatóságoknak, hogy a nyugalmat megőrizni igyekeztek.

Nem egy pártnak képviselője ő, ezt már bebizonyította többször. Nem tesz különbséget párt állásokban s csak egyet kér: maradjon meg mindenki a törvényes kívánalmaknál, mert másra segítséget nem nyújthat. Fogadja, hogy a mi erejéből, tehetségéből telik, mindent hazájának és polgártársainak szentel, érzi az erőt magában, hogy azt meg is fogja, meg is bírja tenni.

Beszédét választói, a kerület lakosai és a haza eltetésével fejezte be.

Délben a Casinóban 150 terítékű közepéből volt a képviselő tiszteletére.

Az első felköszöntőt Lángos Kálmán a királyra mondta, melyet állva hallgattak meg.

Azután Teszary László főszolgabíró eltette szép szavakban Gulner Gyula képviselőnk. Máthé József ugyancsak képviselőnkre emelt poharat. Lelkes éljenzés hangzott föl, midőn Vajda Zsigmond kijelentette, hogy e hó 1.-én volt képviselőnk születés napja.

Gulner Gyula emelkedett azután szóllásra. Harmincz éves politikai multjában — ugymond — nem igen volt ilyen öröm napja, melyen elementáris erővel nyilatkozott meg a kerület akarata,

Nem esalhatatlan kritérium ugyan a nyelvérzék sem, mert nagyban befolyosolja nyelvérzékünket nyelvtudásunk is. Minél több nyelvet tudunk annál biztosabban ismerhetjük fel a szó idegen voltát s viszont minél kisebb a nyelvtudása valakinek, annál többször esalódhatik nyelvérzéke az idegen szók felismerésében.

Az idegen szók meggondolatlan használata határozottan izléstelen és helytelen. Nem oly nagy bűn ugyan, mint a rossz szóképzés s az idegenszerű mondatfüzés, de minden esetre elítélendő rossz szokás. A nyelv csak ott fogadhatja el az idegen szókat, a hol azok használata észszerűbb. Gondoskodik az eléggé gazdagságáról: önmagából fejlődő elő szervezet az.

Nem értünk azért egyet azokkal, kik azzal védik az idegen szókat, hogy általuk a nyelv erősödik, gazdagodik. Olyan a nyelv, mint egy élő fa, mely önmagából fejlődik, gyarapodik. Valamint ez időnként lombzatot cserél, úgy a nyelv is általánosan használt szókat ejt el, újakat teremt helyette, vagy régieket elevenít fel. — Természetszerűleg mindig önmagából fejlődik és sohasem cseréli fel „nemzeti bélyegét” — „rút idegennel”.

Györe János.

mely elnyomott minden fészkelődést. Büszke arra a tudatra, hogy nem találkozott intelligens ember, a ki ellen pártot segített volna.

30. éves politikai multjéért ma megkapta jutalmát, nyugodtan mehet a sirba, mert neki a föld többet nem adhat, mint becsületes polgártársainak bizalmát. Biztosításul veszi a jövőre, hogy maradjon azon az úton, melyen eddig haladt, neki több nem kell.

Önzés bár, de kimondja, hogy ha majd ő nem lesz, vissza fog gondolni a kerület erre a napra, a melyen minden ember egyet érzett, egyet gondolt, egyet akart egy becsületes ember megjutalmazására.

Élteti a választókat és a választási elnököt Lángos Kálmánt s kéri választóit, hogy tartsák meg szeretetükben, de csak addig, míg megérdemli.

Majd Léway esperes-plebános eltette képviselőnk egy tartalmas szép beszédében.

Berezel plebánosa kiemelte, hogy a kerületi papság is szívesen működött közre e mai nap dicsőségén.

Felköszöntőket mondtak még Király János, ifj. Arany Sándor, Schlosser László, Dr. Györgyi József, Lángos Kálmán és Pászli farmosi kántor tanító a képviselőre, és a képviselő Szent-Királyi Kálmánra stb.

Az 5 órai vonathoz sokan kísérték ki képviselőnk, a hol zeneszó mellett tánczra perdült-néhány úri ember s ugyancsak megforgatták az ott búcsúzásra megjelent előkelő hölgyeinket.

Képviselőnk igen szívélyes búcsút vett választóitól, kiknek lelkes éljenzései között robogott ki a vonat a pálya udvarból.

Szép nap volt. Emléke megmarad, áldja meg az Isten képviselőnk, hogy ezt megszerezte nekünk — buzdításul a jövőre.

Molnár Pál jubileuma.

Egy embert, becsületes munkás életéért, ötven éves egyházi, társadalmi és hazafias működéséért jutalmazott meg Abony város társadalmá, mult hó 29-én nyitányul meleg rokonszenvével.

Egyszerű, de szép, Abony értelmiségéhez méltó ünnepély volt az, melynek központja, a jó öreg Molnár Pál, ev. ref. tanító, boldogságtól sugárzó arcczal, emelkedett szívvél és lélekkel tapasztalhatta, hogy az érdem mindenkor kivívja a polgártársak elismerését.

Dél előtt 11 óra után kezdtek gyülekezni az anyakönyvi hivatal nagytermében az ünnepelt tisztelői, innét vonultak együttesen lakására, hol az ev. ref. tanító testület nevében Temesközy József meleg baráti szeretettől átérzett beszéddel üdvözölte öreg kollégájukat.

Utánna a róm. kath. tantestület küldöttségének szónoka, Schlosser László üdvözölte a jubiléant.

Az izraelita hitközség előljárósága, élükün Goldschmied Lipót elnökkel jelent meg a jubiléans lakásán s szónokuk, fl. Dr. Blumgrund Naftali rabbi gyönyörű, mesteri szónoklattal üdvözölte az öreg tanítót.

A polgári iskolai tantestület nevében Dudás József igazgató tanár mondott igen szép üdvözölő beszédet.

A czeglédi ev. ref. tanítótestület 5 tagú küldöttséggel képviseltette magát, szónokuk Dávid Ferencz tanító intézett érzésteljes beszédet és üdvözölte a vidéki kollegák nevében.

Temesközy Gerzson az aesthetikai társaság képviselőjében és az összes tanítványok nevében, lelke, szíve mélyéből üdvözölte az ünnepeltet, mint a társaság régi, legbecsültebb tagját s mint becsületben megőszült tanítójukat, mondván a következőket:

Mélyen tisztelt tagtársunk, szeretett jó tanítónk! Mesterünk! Annak a társaságnak képviselőjében, melynek legbecsültebb tagja, összes tanítványai nevében, kik szeretik, tisztelik, üdvözölöm önt, a népnevelés ügyének szentelt munkálkodásának félszázados évfordulóján.

Eljöttünk, hogy meghajtsuk fejünket egy kölcsönös szeretetben eltöltött hosszú időnek kerek számmal megjelölt határánál.

Ezer éve áll fenn ez az ország, ennek huszad részét azzal töltötte ön el, hogy e hazának értelmes, hazáját szerető fiait neveljen.

Szép idő, szép hivatás, boldogok kik e hazának életükből annyit adhatnak, munkásságukból annyit áldozhatnak.

Mi nem birunk már annyit, mi egy gyöngye

kornek gyöngye gyermekei vagyunk, csak lelkünk szívünk érzelme erős még, melylyel körül veszszük önt.

Nem beszélek sokat, először azért nem, mert a mit mondani akartam, elmondtam már 14000 léleknek, másodsor azért nem, mert a mai szívtelen, lelketlen korban a szónokok nem annyira az ünnepelt érdemeit, az érdemest és érdemet szokták méltatni, mint inkább magukat és tehetségüket bemutatni.

A mit én mondani akarok, az csak annyi, hogy kifejezem örömünket, hogy friss jó egészségben, erőben megérte ezt a napot, kifejezem szeretetünket, tiszteletünket, ragaszkodásunkat, hogy a mindenható áldását kérem becsületben megőszült fejére, családjának minden tagjára, sok örömet boldogságot még, erőt egészséget öregedő napjaira.

Végül átnyújtotta az aesthetikai társaság arezképesoport nagy képét emlékül e szép napra.

A jubiléans fiatalos, élénk mozdulatokkal, de megindultágtól remegő hangon köszönte meg a a nem várt kitüntetést, mint collegái, a társadalom és szeretett tanítványai elismerését hosszú munkálkodásáért, melyben nem is törekedett másra, mint híven szolgálni egyháza javát, a hazának jó fiaikat nevelni, a felekezeti békét fentartani és ezek által ember társai szeretetét kiérdemelni, melyekért ez alkalommal bőven jutalmaztatott. Végül hálásan megköszönte a szívélyes üdvözleteket.

Megindító jelenet következett a szép jelenet befejezéséül, midőn az ünnepeltnek egy régi jó barátja, Ágai Adolf, a Borsszem Jankó című jeles élelclap szellemes szerkesztője jelent meg, tolmácsolva rég idők óta megőrzött baráti szeretetét és becsülését, a mely célból ez alkalommal Budapestről lerándult.

Táviratilag üdvözölték még Molnár Pált: Ádám Gerzson n.-kőrösi főgyimnásiumi igazgató, ifj. Teszary László szolgabíró Monorról, továbbá Forgács Endre sárbogárdi ev. ref. lelkész, Temesközy biz. elnökhöz intézett levelében, Ádám Kálmán esperes, Györfy László tanító, végül a „Czegléd” című lap társunk.

Délben a casinóban 50 terítékű banquet volt, melyen részt vettek: Antos Béla, Ágai Adolf, Beviz Pál, Dávid Ferencz (Czegléd), Dudás József, Dobozy Kálmán, Fördös Károly, Gaál Gyula, Dr. Györgyi József, Hörömpö Ferencz (Czegléd), Hints József, Józsa Imre (Czegléd), Kassa Gyula, Kostyán József, Kassa Sándor, Király Ferencz, Ft. Léway Mihály, Laczkó Kálmán, Máthé József, Mészáros István, Ney Géza, Nagy András, Palásti Pál, Papp Péter, Reinle Janos, Rithnovszky Antal, Szabó Sándor, Szaitz Gábor, Seres Mihály (Budapest), Szabó Ferencz (Czegléd), Schlosser László, Szabó István, Szerdahelyi János, Szombathy János, Tar József (Czegléd), Tar László, Tantossy Bálint, Teszary László, Tesik József, Temesközy József, Temesközy Gerzson, Véli Miksa, Wuszt Alajos.

Az első felköszöntőt Teszary László főszolgabíró mondotta az ünnepeltre, eltetvén őt mint jó barátot, jó tanítót és jó hazafit.

Ágai Adolf olvasta valahol — ugymond — hogy a ki 50 évet meghaladt korával, annak több ismerőse van már a földben, mint a föld fölött. Ő is a sirok között jár, atyja sirjától jött ide, bánatos borús gondolatok töltik el lelkét, az elmulás gondolata, mely a haladó korrall mind erősebben lepik meg az embereket.

Molnár Pálon nem fogott, semmi ő egyike a legrégebeknek, kik Simonfival, Lovassyval, Márton Ferenczel — a kovással — elesztgették terjesztgették itt Abonyban a magyar kulturát, az előbbiek már régen porladoznak, Molnár áll erősen, kedélye gazdag, eleven, egészsége friss elteti őt. Józsa Imre czeglédi tanító nevében elteti a jubiléant.

Tar József czeglédi tanító Teszary főszolgabíróra emeli poharát, mint a jó közigazgatás nagy buzgó hivatalnokára, kinek a népnevelés ügye körül itt Abonyban sok érdeme van.

Máthé József főjegyző a tanítókra üriti poharát. Dr. Györgyi József főorvos szellemes és élcezes toasztban mond el egy mesét a nagy ivó öregekről, a kiken megse látszik az idő foga.

Nagy derűtséget keltett a midőn Györgyi egy mondatára, hogy egyik ember azt mondta a másiknak, hogy a mértékletes bor ivás nyújtja az élet fonalát, a jubiléans közbe szölt hogy: „nagy számár” volt az, a ki azt mondta annak a borivó embernek.

Ft. Léway Mihály esp. plebános kiválóan szép beszéddel méltatta a tanítóit rögös pálya hi-

vatását a kultúra terjesztésénél és költői hasonlatokban gazdag beszéddel éltette a jubiléumot, mint a helybeli tanítók nestorát.

Tar József tanító Antos Jánosra a meg nem jelenhetett ösz főgondnokra és a jelenlevő fiára, Antos Bélára ültetette poharát.

Dávid Ferenc Jókay híres mondását „öregember nem vén ember“ variálja Molnár Pál kedélyes életmódjával.

Teszary László főszolgabíró Temesközyt élteti, mint a mai ünnepély rendező bizottságának elnökét.

Schlosszer László a jubiléumot élteti Molnár Pál viszont a kath. tanítókat.

Ágai Adolf Abonyt, mint második hazáját, hová haza jön, élteti.

Papp Péter a czeglédi tanítókat éltette s épen midőn a czeglédi tanítók hazafias érzését emelte ki, az erre felhangzott taps és éljenzés közepette lépett a terembe Gulner Gyula államtitkár, most már országgyűlési képviselőnk, ki is Pap beszédének befejezése után gyönyörű, remek szónoklattal méltatta Molnár Pál egyházi, társadalmi és tanítói működését, Molnár Pál egyike legrégebb ismerőseinek, együtt nőttek fel, szívük, lelkük együtt táplálkoztak a haza szeretetével. Sokszor lett volna ok barátságuk megszakadására, de az soha sem történt meg, becsülte őt mindig, mint becsüli, sokra becsüli a tanítókat, kiknek nehéz munkálkodásuk minden jobb érzésű ember becsülését érdemlik.

Molnár Pál minden igaz, független becsületes embernek szeretetére, becsülésére méltó, csatlakozik az itt elhangzott kívánatokhoz, erőt, egészséget, jó kedélyt, kitartást kíván továbbra is még sok időn át jubiléum barátjának; azok szeretete kik barátjai, tisztelői, vonjon glóriát ösz fejé körül, mely szélesedjen akként, a mint szeretetünk növekszik iránta.

A mily mély esőndben hangzottak el a megtisztelő szavak, oly frenetikus erővel tört ki a lelkes éljenzés és taps, melylyel az egybe gyűltek e remek felköszöntőt honorálták.

Több toasztok hangzottak még el, egészen addig, míg a vidékiek a vasútra ki nem mentek, a mire a banquet is véget ért, hogy este folytatódjon a jubiléum családi körében, a hol az iparos dalárda tisztelte meg szép ünnöző dallal, mely alkalommal Király Ferenc üdvözölte egy szép beszéddel a jó öreg dalárdistát.

Zászló-felszentelési ünnepély.

Az abonyi r. kath. munkás egyesület Mélt. Gr. Keglevich Gábor zászló-vednöksége, Mélt. Gr. Keglevich Gáborné zászló-anyasága ő méltóságai közreműködésével, 1901. évi október hó 13-án délelőtt 10 órakor tartja a zászló-felszentelési ünnepélyt, a következő sorrend szerint:

1. Délelőtt 1/28 órakor gyülekezés az egyleti helyiségben. Onnan kivonulás Méltóságos Gróf Keglevich Gáborné ő méltósága lakására, hol Somodi István az egyesület elnöke beszéddel meghívja a zászló anyát a felszentelési ünnepélyre.

2. 10 órakor ünnepélyes szentmise a r. kath. templomban, mely alkalommal Főtiszt. Lévy Mihály esperes-plebános úr szent beszéd kíséretében az egyleti zászlót megáldja. Áldás után az egyleti dalárda: „Óh áldott szűz anya“ kezdetű dalt adja elő.

3. Az egyházi szertartás után visszavonulás az egyleti helyiségbe, hol Főtiszt. Lévy Mihály esperes-plebános és Gróf Keglevich Gábor zászló-vednök urak beszédet tartanak, ez után az egyesület dalárdája Rithnovszky Antal kántor vezetésével saját szerzeményű: „Lobog már az egyesület szent zászlója“ kezdetű dalt énekel.

4. A dal éneklése után szavaltat, előadja Pataky János egyl. tag.

5. Szegbeverés.

6. Záróbeszéd, tartja Somodi István egyl. elnök.

7. Az egyesület dalárdája a „Hymnus“ adja elő.

Este 7 órakor az egyesület helyiségében táncmulatság, melyre belépti-díj személyenként 1 korona.

A nemes Gróf és Grófné adományozta zászló nehéz zöld selyemből készült dús arany himzéssel, melynek egyik oldalán Mária, Magyarok nagy Asszonya kepe látható, a másik oldalán az egyesület jelvényének festménye foglal helyet.

A zászlószegek, számszerint 300 darab, igen csinosak és értékesek, különösen a díszszegek — melyek tömör aranyból készültek és fehér selyem bélésű piros bársony kasztámban van elhelyezve — az ötvös művészetnek s a honi iparnak jeles termékei. A díszszegeket a legkiválóbb személységeknél szánta az egyesület, minők: XIII. Leó pápa, Ő Felsege, József főherceg, Vaszary bíbornok hercegprímás, Schlauch bíboros püspök, Samassa és Császka érsekek, Gróf Csáky megyés püspök, Gróf Keglevich Gábor, Gróf Keglevich Gáborné. A szegek díszes monogrammal vannak ellátva.

Nagy áldozatot hozott az egyesület akkor, mikor ezen költséges szegek beszerzésére vállalkozott; de ugyanakkor az a remény is táplálta őket, hogy a szegek ellenében felajánlandó kegyes adományokkal míg egyrészt a felmerült költségeket fedezhetik, másrészt a házvásárlásból származott adósságot is rendezhetik. Adja Isten, hogy e törekvő egyesületnek reményei valóra váljanak, hogy díszes zászlója alatt megtalálhassa a felvirágzásra vezető biztos utat.

V. I.

Statisztikai táblázat.

az abonyi községi polgári fiú iskola I-ső osztályába beiratkozott tanulókról:

Beiratkoztak vallásszerint:

Róm. kath. vallású	13
Ev. ref. vallású	14
Izraelita vallású	10

Összesen: 37.

Vidéki iskolákból beiratkozott növendékek száma:

czeglédi róm. kath. elemi iskolából	1
budaörsi róm. kath. elemi iskolából	1
budapesti ev. ref. elemi iskolából	1
czeglédi áll. polgári iskolából	1

Összesen 4

a 37 tanuló szüleinek foglalkozása: iparos 12., kereskedő 9, földműves 10, szolga 2, hivatalnok 1, alsóbb hivatalnok 1, napszámos 1, magánzó 1.

A beiratkozott 37 növendék közül Abonyban született 28, másutt 9, abonyi lakos 33, vidéki 4. Nyelvre nézve mind a 37 növendék magyar, a kiknek elemi népiskolai minősítésük: 4 kitünő, 13 jeles, 16 jó, 3 elégséges és egy elégtelen.

Leánytanuló beiratkozott összesen 28, ezek között római kath. vallású

ev. ref. vallású	5
izraelita vallású	11
az abonyi róm. kath. elemi népiskolából beiratkozott	12

az ev. ref. népiskolából	4
az izr. népiskolából	10

a szentesi népiskolából	1
a kalocsai népiskolából	1

a 28 tanítvány szüleinek foglalkozása: iparos	8
---	---

kereskedő	7
hivatalnok	5

alsóbb hivatalnok	3
szolga	2

magánzó	2
zenész	1

Abonyban született 24, vidéken 4, abonyi lakosok és magyar anyanyelvűek mindannyian.

Elemi népiskolai osztályzatuk:

kitünő	2
jeles	13
jó	11
elégséges	2

Az abonyi közs. polg. fiú isk. I-ső osztályába beiratkozott

tanulók:	szülők:
----------	---------

1 Czina Ferenc	Ferencz, gépész Abony.
Czina Géza	" " "
Deutsch Miklós	Mayer, keresk.
Dobozi Beniámen	István, gazdálkodó.

5 Feké Mihály	Mihály, kereskedő.
Gerl Árpád	József, gépész
Gúti Béla	Mihály, gazdálkodó
Györe András	András, földműves
Havas Mihály	Ignác, kereskedő

10 Havas Pál	Gyula, " "
Havas Péter	József, gazdalk. Tetétlen
Horváth Sándor	Ignác nyug. v. m. Abony
Kadenszky Béla	Pál, útkaparó
Kapala Sándor	Sándor, iparos

15 Kássa Sándor	Kássa Ilona —
Klein Ármin	Ignác, kereskedő
Konez Márton	Pál, gazdálkodó
Kulesár Illés	Mór, kereskedő

Meleg Kálmán	Pál, iparos
20 Nagy Pál	János, napszámos
Pinviczki Mihály	Mihály, földműves
Piros József	József, iparos
Plundrik Gusztáv	Gusztáv gépész
Retkes István	András, iparos
25 Róth Lajos	ifj. R. József, keresk.
Schillinger Béla	Gusztáv, vendéglős
Schvartz Pál	Lipót, vendéglős
Szabó Ernő	Ernő, keresk. Budapest
Szombati János	Károly, keresk. Ujszász
30 Takács Tamás	Lajos, gazd. Nyilas p. N-K.
Tóth Dániel	Károly, földműves Abony
Tóth Károly	" " "
Tóth Zsigmond	Albert. ur. szolga
Temesközy László	József, tanító
35 Vaczek Béla	Adolf, kertész
Váradi Béla	Lajos, iparos
Weisz Sándor	Weisz Rozália —

Leányok:

Balássy Margit	Gyula gépész Abony
Balássy Teréz	" " "
Bedekovich Róza	Lajos, iparos
Bogyó Mariska	István, tanító
5 Czappert Julia	Zsigmond fog. ell.
Drubina Mária	Lajos, iparos
Györe Katalin	Gábor, gépész
Hegedüs Erzsébet	Vilmos. kereskedő
Holicza Margit	György kórh. g.
10 Krausz Gizella	Jakab cipész
Kulesár Irén	Mór, kereskedő
Makai Erzsébet	János földm.
Molnár Ilona	István, ács
Neruzsil Mária	István közműves
15 Papp Margit	Péter, jegyző
Pick Róza	Ignác kereskedő
Polyák Irén	István, diszkocsis
Possel Berta	Zsigmond bádóg.
Róth Rózsi	Jakab kereskedő
20 Schvarcz Sára	özv. Sch. Mártonné
Szikszai Ilona	Pál kereskedő
Temesközy Anna	József, tanító
Temesközy Katalin	Gerzson áll. anyak. v.
Tóth Mária	József, gépész
25 Ungár Jolán	József, kereskedő
Varga Julianna	Károly, zenész
Viola Ilona	Mártoncsendőr őrm.
Veinsten Szerén	Gábor, fog. nélkül

MI UJSÁG?

— **Oktober 6.** Derű után ború! A közel napokban fölöttünk elvonult fényes napokra a mai gyásznap virradt föl, 52-ik évfordulója a szabadságharcz 13. hőse kivégeztetésének, s szép, dicső napok leáldozásának. Szenteljünk ma néhány perczet dicső emlékezetüknek, kik a hazáért, a szabadságért rettentet, de dicső halált haltak. Legyen áldott emlékezetük!

— **Szent olvasó hónapja.** Okt. 1-től fogva a helybeli r. k. templomban naponta olvasó imádságot végeznek a hívek, még pedig hétköznapokon esti 6 órakor, hogy a munkából hazatérők is részt vehessenek azon. Eddig igen szép számmal látogatják ez ájtatosságokat, melyek a hitélet felbuzdulásának jelei.

— **Köszönet nyilvánítás.** Főtisztelendő Lévy Mihály esperes-plebános úrnak a helybeli iparos dalegyület részére adományozott 20 koronáért nyilvánosan halás köszönetemet fejezem ki. Abony, 1901. október 1. Dobozy György dalegyületi elnök.

— **Halálos szerencsétlenség.** Mult hó 30-án reggel Jano János 15. éves fia János a tanyán, a vetőgépet akarta kihúzatni a szántásra, a mint a lovakat megindította, azok megbokrosodtak s a vetőgépet az istálló sarkához rántották, a fiú pedig a fal és a gép közé került, mely egész testét össze ronsolta úgy, hogy a beszállítás közben a kocsin meghalt. A boldogtalan fiú nyomorék atyjának egyik eltartója volt.

— **A legrégebb mumiá.** A londoni British Muzeumban egy idő óta látható talán a világnak legrégebb mumiája, melyet nemrég fedeztek fel Felső-Egyiptomban. A mumiá óriási, homokkőbe vésett koporsóban feküdt s a koporsót kőlap fedte be. A halott körül néhány tucsat edény volt, melyekben egykor étel lehetett, melyet a halott mellé szoktak tenni. Közel a mumiához esiszott kőből készült fegyverek voltak. A mumiá már csak csont és bőr. A testet szurok-féle anyaggal balzsamozták be, melyet valószínűleg a közeli nafta-forrásokból vettek. A test tartása nagyon különös. Baloldalán fekszik s térde a mel-

lére van huzva. Hogy milyen korból való a mumia, azt nem lehetett megállapítani, de legalább is nyolcezer esztendő, tehát sokkal korábbi, mint a legrégebb egyiptomi királyok mumiája.

— **Az elmebetegek összeírása.** A belügyminiszter leirata értelmében az elmebetegek összeírása országszerte elrendeltetvén Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye tisztii főorvosa a beérkezett adatok szerint a kimutatást már összeállította s azt a hó 6-án a belügyminiszteriumhoz fel is terjesztette. A kimutatás szerint a törvényhatóság területén 1148 elmebeteg, idiota és cretin van kik részint kórházi, részint községi vagy családi ápolásban részesülnek. A betegek közül 675 férfi és 473 nő: 895 nőtlen vagy hajadon, 189 házas és 63 özvegy. A legnagyobb része tehát nőtlenek vagy hajadonok közül kerül ki. Az elmebetegség egy évnél rövidebb idő óta tart 32 egyénnél, egy évnél hosszabb idő óta 226 egyénnél. Alkoholista van 73, Idiota vagy cretin testi fogyatkozás nélkül 545 találatot, testi fogyatkozással 231.

— **Kecskemét birtokszerezése.** Kecskemét város Bugac Monostoron lévő 16.000 katasztrális hold területű birtokához most megvette Szentkirályi Kálmannak szomszédos 6190 holdas birtokát egy millió koronáért.

— **Egyszerűsítés a belügyi kormányznál.** Nap-nap után jelenik meg rendelet a belügyminiszter részéről, mely az ügymenetek egyszerűsítését célzza, de különösen a miniszteri unuál való kérelmezésektől ment meg bennünket. Most ismét, egy újabb rendelet, a hulla szállítás körül való eljárás egyszerűsítéséről. Eddig a hül-lának az osztrak tartományokba vagy a külföldre való szállíttatását a belügyminiszteriumnál kellett kérni, s most ez hataljon kívül van helyezve, s a belügyminiszter elrendeli, hogy az osztrak birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok területére kérelmezett hulla-szállításoknál ezentul az engedélyt az illető törvényhatóság első tisztviselője adja meg, mely törvényhatóság területén az illető egyén meghalt vagy eltemetett.

— **A Magyar helyesírás.** Az orsz. közoktatási tanács állandó bizottsága a hó 17-én tartotta dr. Beöthy Zsolt elnöklésével az új iskolai évből első ülését, amelyen folytatta a magyar helyesírás szabályainak tárgyalását. Napirenden volt az idegen szavak helyesírása: az a kérdés, amelyben legnehezebben egyeztetetők össze a vélemények és legingadozóbb a gyakorlat. Az állandó bizottság határozatai lényegökben véve a következők: 1. Magyaros kiejtés szerint kell írni azokat az idegen szavakat, amelyek a nép nyelvben is meghonosodtak, pl. eklézsia, prédikáció, márezius, kánikula, kolera, dikezió, fillokszera stb. és amelyek az irodalomban közhasználatban vannak, például akadémia, próza, klasszikus, frázis, muzeum, reakció, delegáció, kvóta, fizika, filozófia stb.; ez utóbbiak közül a teljesen magyaros írástól csak azoknál térünk el, amelyekben ch vagy x van; ezt a két idegen betűt meg tartjuk, például technikus, monarchia, anarchista, expedició stb. c) amelyek nem latin vagy görög betűvel író népek nyelvéből valók, például car, számum, khán, sejk, kalifa stb. 2. Az idegen írásmód szerint írjuk: a) az idegen fogalmak, intézmények, szokások stb. neveit, pl. renaissance carcle cinquecento, highlife lady, dejeuner, fin de siècle stb.; b) a tudományos és egyéb nem közkeletű műszavakat, pl. praetor, quaestor, circulus vitiosus, adagió fortissimó stb. A 2. a) és b) pontba tartozó görög szavakat latinosan írjuk, de a c betű helyébe, mikor k-nak ejtjük, k-t teszünk, pl. archon, palestra, akropolis stb. 3. Az idegen tulajdonnevek írásánál a latin betűkkel író népek tulajdonneveit meghagyjuk változatlanul, egyéb népeket a kiejtés szerint írjuk le. A görög nevek közül azokat, amelyek a római irodalomból kerültek hozzánk, latinosan írjuk; de a tudományos irodalomban megtartjuk az eredeti görög betűket. A görög nevek és a latin betűs nyelvek nevei közül is magyarosan írjuk azokat, amelyeknek magyaros kiejtése a közhasználatban megállapodott.

— **Közgazdaság.** Vidéki munkaközvetítő intézetek. Fontos és felette hasznos intézmény megvalósítását vette tervbe a kereskedelemügyi minister. Hogy a vidéken észlelhető munkahiányt megszüntesse és a munkaadó és munkás között a munkaközvetítést előmozdítsa, állami munkaközvetítő intézeteket szándékozik felállítani a nagyobb vidéki városokban, melyek a hasonló czélú budapesti intézet mintájára díjtalanul fogják végezni a munkaközvetítést. Hogy az egyes városokban észlelhető munka kínálat és kereslet közötti arányról tájékozást szerezzen, leiratot intézett a minister

a kassai, pécsi, szegedi és győri kereskedelmi és iparkamarához, s csak a tőlük beérkező jelentések alapján fog határozni a vidéki munkaközvetítő intézetek felállítására tekintetében. Minthogy már eddig is több vidéki kamara kérte a ministert ilyen munkaközvetítő intézet létesítésére, valószínű, hogy már a közel jövőben meg fog valósulni ez az üdvös intézmény, mely hivatva lesz a vidéki munkásviszonyokat rendezni és a munkásoknak lehetőleg állandó foglalkozást biztosítani.

— **Az urak korcsmája.** A rónán átrobog a gyorsvonat, a kazal tövében gurnyaszt két magyar. Elnézik hosszasan a kivilágított vonat, aztán hallgatnak utána. Végre megszólal az egyik; — Ez is meggyűt?

— Meg;

— Szép bagonyok vannak ott együtt.

— Szépek.

Az egyik előszedi a pipáját megtömi majd küzködni kezd a tűzzel. Mikor ezzel is elkészült, tovább morfondíroz.

— Látte-e sógor az elején azt a hosszú bagonyt! Akkor volt mint a másik három.

— Persze, hogy láttam.

— Ugyan már mi a kő lehet a?

Amaz keresi a szót, hogy czifrán adja meg a feleletet amely illetéknéppen késik egy keveset,

— Mi lehet? Hát a restelláció. Az urak korcsmája

A fiatalabbik kíváncsisága így ki lévén elégitve, szi nagyokat a pipáján, — majd nekifoháskodik a végen:

— Hanem amondó vagyok, hogy nem lehet valami jó dolga annak, akit onnan kilüknek.

— **Egy 17-18 éves fiatal ember eselédnek,** havonkénti fizetésre azonnal felvétetik. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

Az összes iskolai könyvek, tanszerek, könyvtáskák, szijak, irkák és rajzeszközök legjutányosabb árban szerezhetők be **SZERDAHELYI JÁNOS** könyvkereskedésében.

Egy jó karban levő 8-as cséplő garnitura minden hozzátartozóval felszerelve előnyös feltételek mellett Hegedűs Vilmosnál helyben eladó. 1—5

Verndl fegyver szuronnyal együtt legjobb karban jótállás mellett küld. **Heidelberg Tivadar** Budapest Váci körút 6.

SCHOTTOLA ERNŐ BUDAPEST

a ruggyanta- (gummi) gyártás magyarországi megalapítója.

Műszaki központi üzlet VI. Andrásy-ut 2. Fonciére palota.

Legjobb minőségben, gyári áron szállit:

összes mérleggyártmányok (külön kiadásu árjegyzék ingyen és bérmentve) a gőzcséplőgépekhez szükséges összes anyagokat és eszközöket, csapágyfém, kenőszelenczék, olajhoz és sűrű tovttezsirhoz, géphajtoszijak, vízmentes mozdony és cséplőgép ponyvák kazal, repeze- és kocsitakarók, asbest- és gummianyagok, szelepek, vizmutatók, feszmérők, dobsinek, kenőanyagok, zsiradékok, gabonaszákok „Elsősegély“-kötszerszekrények, mely kötszerszekrények a ministeri rendeletnek megfelelően minden ipartelepen, gyárüzemnél, malomban stb beszerzendők.

Árjegyzék és ismertetések ingyen és bérmentve.

31—

ALAPITTATOTT
1862.

Tottis és Kren „AZ ÉSZAK CSILLAGHOZ”

Budapest IV., Bécsi-utca 1 szám.

ajánlják közel 40 éve fennálló és az egész országban legjobb hírnévnek örvendő áruházukat vászon és fehérneműek beszerzésére.

Nagy raktár finom női, uri és gyermek fehérneműekben.

Teljes menyasszonyi kelengyék 1000 koronától 10.000 koronáig, a legjobb minőségért és a legszolidabb, legmodernebb kivitelért teljes kezesség. **Legnagyobb gyári raktár szőnyegekben, bútorszövetekben, takarókban, függönyökben, futókban, gyékényekben stb. legolcsóbb gyári áron.**

Nagyobb bevásárlásoknál, vagy menyasszonyi kelengyék megrendelésénél direkt levélbeli megkeresésre, megbizottunk teljes mintakollekcióval saját költségünkre küldjük bárhová.

Mintákkal és választék küldeményekkel mindenkoron szívesen rendelkezésre állunk.